

Наталія Шеремета
Nataliia Sheremeta

ФОРМУВАННЯ МОВНО-КОМУНІКАТИВНИХ КОМПЕТЕНЦІЙ СТУДЕНТІВ-ЖУРНАЛІСТІВ У ПРОЦЕСІ ВПРОВАДЖЕННЯ КОМПЕТЕНТІСНО ЗОРІЄНТОВАНОГО НАВЧАННЯ

FORMATION OF LANGUAGE AND COMMUNICATION COMPETENCES OF STUDENTS-JOURNALISTS IN THE PROCESS OF IMPLEMENTATION OF COMPETENCE ORIENTED EDUCATION

У статті проаналізовано нові підходи до формування мовно-комунікативних компетенцій студентів-журналістів, доведено, що перехід з традиційної на конвергентну журналістику потребує нової моделі журналістської діяльності в інформаційному просторі і, відповідно, вимагає вироблення навичок “універсального журналіста”.

Ключові слова: компетентісно зорієнтоване навчання, мовно-комунікативні компетенції, “універсальний журналіст”, мова професійного спілкування, конвергентна журналістика.

Глобалізація інформаційно-комунікативного простору спричинила модернізацію технологій подання інформації та, відповідно, зростання комунікативного впливу на масову свідомість і свідомість та поведінку особистості. У таких реаліях саме ЗМІ стають відповідальними за регулярні інформаційні контакти влади й суспільства. За допомогою продукування інформації та інформаційних обмінів вони уможливають розгорнуте уявлення про реальний стан справ у державі. Іспанський соціолог Мануель Кастельс стверджував, що ми живемо в середовищі, в якому ефективна держава може бути створена лише за допомогою комунікації [7, с. 12]. Тому сучасний журналіст, окрім свого творчого ядра, потребує спеціальних знань, що пов'язані з новітніми досягненнями в сфері інформаційно-комунікаційних технологій, перетвореннями в сучасній медіаіндустрії. Водночас він має знати комунікативні особливості та норми літературної мови в їх конкретно-історичному вияві, володіти навичками регламентації мовленнєвої діяльності з нормативних позицій відповідно до умов і завдань комунікації, бути здатним пропагувати українську мову як державну й знаходити засоби протидії спотвореній мові / суржику.

Проблеми, пов'язані з опануванням фахової мови, неодноразово були у полі зору українських мовознавців (Н. Бабич, М. Гуць, Р. Кацавець, Л. Кравець, Л. Мацько й інші), культуру спілкування та комунікації досліджували Ф. Бацевич, А. Коваль, Я. Радевич-Винницький, Г. Сагач, Ф. Хміль, М. Яцимірська та інші. На основі Програми, затвердженої МОН України (наказ № 1150 від 21 грудня 2009 року) підготовлено сучасні навчальні посібники з курсу [н-д, 14; 15].

Розв'язання проблеми вдосконалення системи освіти шляхом впровадження компетентісного підходу було започатковане у працях закордонних дидактів – Р. Бадера, Д. Мертенса, Б. Оскарсона, Д. Равена, А. Шелтена, Г. Андреевої, І. Зимньої, А. Хуторського й ін., українських дослідників – І. Бега, Н. Бібік, Л. Ващенко, О. Локшиної, В. Моштука, О. Овчарук, О. Пометун, Р. Пастушенка, О. Савченко, С. Трубачевої та ін.

Актуальність теми статті зумовлена недостатнім описом шляхів реалізації компетентісно зорієнтованого навчання студентів спеціальності “Журналістика” як одного з нових концептуальних напрямів розвитку змісту освіти в розвинених країнах світу та Україні, потребою визначення шляхів формування у них мовно-комунікативних компетенцій.

Головною метою є репрезентація шляхів удосконалення навчально-виховного процесу, розроблення нових методів та організаційних форм взаємодії викладача і студента при викладанні курсу “Українська мова (у професійному спілкуванні)”.

Поняттям “компетентність” українська освіта оперує в значенні, запропонованому європейськими країнами, як сукупність знань та умінь, необхідних для ефективної праці: уміння аналізувати, передбачати наслідки фахової діяльності, використовувати інформацію; володіння людиною відповідною компетенцією, що містить її особисте ставлення до себе та предмету діяльності; володіння знаннями, що дозволяють судити про що-небудь [Цит. за: 10, с. 109].

“Компетентнісний підхід в освіті, – зауважує д.п.н., проф., чл.-кор. НАПН України Олена Пометун, – передбачає спрямованість освітнього процесу на формування і розвиток ключових (життєвих) і предметних компетентностей особистості” [12]. Фахові, мовно-комунікативні компетентності майбутніх журналістів забезпечать не лише їхню подальшу конкурентоспроможність, а й сприятимуть інтеграції України до світової спільноти.

У сучасному суспільстві майбутній фахівець повинен вміти швидко сприймати адресоване до нього мовлення, вловлювати необхідну інформацію, компонувати й виголошувати монологи, адекватно реагувати на репліки інших комунікантів, беручи участь у діалогах і полілогах. Тому основною метою мовного навчання має стати формування комунікативної компетенції як здатності користуватися мовою залежно від ситуації [1, с. 126]. Пропонуємо проводити зі студентами ситуативно-рольові ігри, що попередньо готуються або проводяться без підготовки. Розподіл ролей відбувається з урахуванням індивідуальних можливостей і особливостей кожного студента. Наприклад, можна змодельовати ділову бесіду на тему “Сучасні технології розвитку професійної майстерності майбутніх журналістів” або прес-конференцію чи круглий стіл-перемовини з тем “Євроінтеграційні процеси і Україна” або “Українська мова в контексті євроінтеграції: виклики і відповіді”.

Кожна компетентність побудована передусім на знаннях і вміннях, але обов’язково відбиває особистісне пізнавальне сприйняття їх людиною, пов’язує з її життєвим досвідом, цінностями, емоціями, навіть з особливостями поведінкових компонентів, – тобто всього, що може мобілізувати для активної дії. Під поняттям “компетентнісний підхід” розуміється спрямованість освітнього процесу на формування та розвиток ключових компетентностей (інтегральних та загальних – їх студент набуває впродовж засвоєння змісту усієї освітньої програми) і спеціальних (фахових, предметних) компетентностей особистості (упродовж вивчення певної дисципліни або циклу дисциплін).

Розв’язання проблеми реального застосування компетентнісного підходу, визначення процесуальних та організаційних основ його впровадження у навчально-виховному процесі виходить сьогодні за межі теоретичних обговорень у площину прикладного застосування. У лінгводидактиці озвучено чимало ідей, що передбачають нове бачення функціонування як загальної, так і професійної системи освіти. Наявність у випускника внутрішньої організації знань доповнюється здатністю застосовувати набуті компетентності у подальшому навчанні та професійній діяльності. Цьому сприятимуть, наприклад, творчі завдання, що продукують ораторське мистецтво, – виголошення заздалегідь підготовленого виступу для мітингу, зборів, свята на теми: “Патріотизм – це розумний націоналізм”, “Національна ідея – сенс життя нації”.

Однією з ключових компетентностей, визначених українськими педагогами, є уміння вчитись [2]. Наявність цього вміння програмує індивідуальний досвід самоорганізації студента, сприяє його пізнавальній ініціативності, раціональному використанню часу й критичному добору джерел інформації. Людина, яка вміє самостійно вчитись, сукупно об’єднує й інші здібності та риси, котрі запобігають перевантаженню й водночас сприяють успішному творчому мисленню – дивергентному, за Джой Пол Гілфордом [3], типу розумових операцій. Американський психолог, дослідник структури інтелекту переконував, що дивергентне, тобто одночасно різноаспектне мислення є “серцевиною”, “ядром” креативності як загальної творчої здібності людини.

Педагогічні умови та технологія викладання різних мовознавчих курсів для студентів спеціальності “Журналістика” зорієнтовані на осмислення проблеми українистики як цілісної системи наукових знань. Зокрема, теоретичний матеріал “Української мови (у професійному спілкуванні)” ґрунтовно описує розвиненість граматичної системи української мови, виявляє її розгалужений словниковий обшир, наводить приклади опрацьованих термінологічних підсистем різних галузей знань, науки, професійної діяльності, формує наукові погляди на мову, мовлення та мовну комунікацію.

Методика проведення аудиторних занять цієї дисципліни базується на проблемних, евристичних, ігрових та інших продуктивних формах навчання, які розвивають індивідуальність студентів, їх емоційну, творчу активність, самостійність опрацювання певного матеріалу, здатність сприймати, інтерпретувати й аналізувати мовно-стилістичні особливості текстів різних стилів та жанрів. Вчить не губитися в новій пізнавальній і життєвій ситуації, не зупинятися, якщо немає готових рішень, не чекати підказки, а самому шукати джерело інформації, шляхи розв’язання, бо вміння вчитися змінює стиль мислення і життя особистості. Так, наприклад, нагадуючи студентам про те, що ЗМІ, вважаючи себе совістю нації і навіть “четвертою владою”, аби утримати увагу своїх споживачів, аби подобатися чи навіть вижити, часто втручаються в усі, у тім числі і владні процеси (і таке втручання не завжди чесне), пропонуємо провести власне розслідування на тему “Кам’янець – місто-музей чи постмодерна перлина?”. Продемонструвати, як у вигляді засобів масової комунікації громадяни демократичного суспільства можуть впливати на процеси суспільного управління, вимагати від влади виконання зобов’язань, контролювати її. Таке завдання допомагає вирішити й іншу важливу місію вищої школи – програмування мислення студентів. Адже журналіст має змогу не лише осмислити історію рідного краю, а й вчиться критично мислити, аналізувати. Процес мислення виникає за відповідними канонами, відповідно до певного сценарію. Людина визначає проблему, формулює питання для обдумування, висуває якісь гіпотези, підбирає аргументи, визначає їхню істинність і т.д. Емоції, бажання, інтуїція виступають додатковим стимулом пошуку доказовості тієї чи тієї думки. Студенти вчать у пошуках істини нічого не сприймати на віру. “Віра – не аргумент, а лише суб’єктивна психологічна установка, яка без пояснюючих її аргументів не забезпечує достовірність знань”, – переконують культурологи [8].

Сучасні ЗМІ, як відомо, послуговуються двома основними способами поширення інформації – послідовним і фрагментарним [4]. Послідовне подання інформації переважає у пресі – в статтях та інших публікаціях на ту чи ту політичну тему. Фрагментарне дозування інформації особливо поширене на телебаченні. Створюючи уявлення в пересічного глядача різнобічності і оперативності подачі інформації, комунікатори отримують додаткові можливості для маніпулювання аудиторією, акцентуючи її увагу на одних сторонах події та замовчуючи чи затемнюючи інші. Маніпулювання, базоване переважно на обмані, спрямовується на приховане управління свідомістю і поведінкою людей з метою примусити їх діяти (або не діяти) всупереч власним інтересам. Аби така фрагментарність подачі інформації не зашкодила формуванню цілісної картини певного явища або події, не дезорієнтувала слухачів / глядачів і не викликала зрештою громадянської апатії, що дозволяє покладатися лише на оцінки коментаторів, доречно вважаємо практику написання письмових роздумів студентів – есе. Власні напрацювання спонукатимуть студентів до усвідомлення української мови не лише як засобу спілкування, а й як найважливішого джерела формування інтелекту і духовно-емоційної сфери особистості через її органічний зв’язок з національними традиціями. Наприклад, можна запропонувати такі теми: “Кращий спосіб передбачити своє майбутнє – стати його творцем”; “У ріднім краю навіть дим солодкий (Гомер)”; “За кожную зраду хтось так чи інакше має заплатити, щоб виправити порушений нею в світі баланс сил. Що більша зрада, то більші жертви (Оксана Забужко “Музей покинутих секретів”)” й ін.

Аби набути мовно-комунікативної компетенції (знати норми і правила сучасної літературної мови, вміло їх використовувати у продукуванні висловлювань відповідно до комуні-

кативних інтенцій адресата та обраної комунікативної стратегії) студент має навчитись, за С.В. Шевчук, І.В. Клименко, долати психологічні “фільтри”, розбивати психологічні “щити”, володіти навичками декодування “мови тіла” співрозмовника, чітко орієнтуватися в умовах і ситуації спілкування; контролювати власну мовленнєву поведінку, емоції, вміти завершувати комунікацію, виходити з неї, контролювати посткомунікативні ефекти тощо [14]. Роль ЗМІ в житті сучасного суспільства важко переоцінити. До того ж глобально відбувається перехід з традиційної на конвергентну журналістику, що вимагає продукування “системи журналістських матеріалів, створених в умовах конвергенції ЗМІ, об’єднаних на медіаринку мережевими технологіями та послугами і призначених для їх трансляції різноманітними каналами зв’язку” [6, с. 12]. При цьому ЗМІ, хоч і не розраховані на “єдність” аудиторії і комуніканта, істотно впливають на формування свідомості людей. Саме з друкованих та електронних джерел людина отримує більшу частину значущої для неї інформації. Кожний індивід несе в собі свою неповторну, індивідуальну культуру і картину світу, що створює багаторівну систему сприйняття інформації. Тому можна запропонувати студентам спрогнозувати сприйняття одного й того ж повідомлення, наприклад, про ракетні удари по Сирії 14 квітня 2018 р. [5] різними соціальними групами, як-от: пенсіонером, журналістом-політологом і вченим-істориком. Цей та інші приклади можуть продемонструвати використання різних прийомів лінгвістичного, мовного маніпулювання. Для позначення одних і тих же явищ можуть використовуватися різні евфемізми або слова, що мають протилежний оцінний відтінок. Як, наприклад, людину, яка веде озброєну боротьбу за захист самостійної національної держави, різні ЗМІ, залежно від політичних уподобань, називають героєм, борцем за свободу, сепаратистом, терористом, партизаном, бойовиком. Таке маніпулятивне соціальне управління здійснюється непомітно для керованих, тому не призводить до прямих економічних жертв чи насилля, не потребує матеріальних витрат для підкupu або заспокоєння численних політичних супротивників. Тому корисливість маніпулювання є найнебезпечнішим для громадян і демократичного державного устрою. Воно може заступити інші функції ЗМІ і звести нанівець офіційно проголошені державою демократичні принципи.

Для збагачення словникового й термінологічного запасу студентів доречно аналізувати на конкретних прикладах синонімічні можливості мови, з’ясовувати причини недоречності тавтології і плеоназмів, важливість і водночас не завжди доречне використання запозиченої лексики, звертати увагу на вкрай небезпечну актуалізацію у сучасних мас-медіа позалітературних елементів, зокрема, нецензурної лексики, практикувати аналіз порушення орфоепічних, акцентуаційних та граматичних норм у телеведучих і т.д. Художньо-образне мовлення можна формувати при написанні пейзажних етюдів.

Для набуття граматичної компетенції доречно використовувати різні форми організації освітнього процесу: редагування текстів, пояснення помилок, коментування пророслих на українських словотвірних полях російських чужинців – префіксів (як-от: вибрати депутатів, відстоювати думку, відріктися від неї, відредагувати текст, осмілитися сказати й ін.) та суфіксів, н-д, -ирува- замість власне українського -ува-; -очн- замість -ов-, -н-, -льн- (-ельн-), -вч-; -ейськ- замість -н-; поєднання пасивних безособових предикатів на -но, -то або пасивних дієприкметників на -н-ий, -т-ий з суб’єктом – назвою особи в орудному відмінку (м’яч, забитий футболістом; ставок, викопаний селянами й ін.), зловживання індивідуально-авторською пунктуацією тощо.

За реалізації компетентнісного підходу вноситься особистісний смисл в освітній процес, оскільки результати навчання набувають значущості як в самій системі освіти, так і поза її межами, а в якості освітнього результату виступає не кількість засвоєної інформації, а загальна здатність і готовність до діяльності, що ґрунтується на знаннях і досвіді, набутих у процесі навчання й виховання. Так наприклад, соціолінгвістичну й соціокультурну компетенції (здатність розуміти й продукувати мовлення у конкретному соціолінгвістичному контексті спілкування, використовувати різні складові національної культури – звичаї, норми, ритуали,

соціальні стереотипи) студенти можуть набувати, проводячи соціолінгвістичне дослідження з проблем мовної ситуації і роблячи відповідні узагальнення, моделюючи власне бачення мовного менеджменту в Україні. Чимало завдань має бути спрямовано на усвідомлення студентами особливостей національного мовного етикету, несприйняття спотвореної мови, на вироблення потреби пропагувати норми української літературної мови у соціумі.

Водночас, ідея компетентнісного підходу виявила проблему, що передбачає нові вимоги до організації взаємовідносин системи “викладач – студент”. Варто змінити комунікацію між ними, що передбачає з боку викладача новий підхід до системи викладання і водночас усвідомлення необхідності збільшення об’єму самонавчання – з боку студента. Студенту треба зрозуміти, що досягнення базових компетентностей не достатньо. Вони є лише умовою для досягнення вмінь і навичок при вивченні основних дисциплін професійного спрямування. Сукупно мовознавчі дисципліни спонукають до самостійних спостережень над мовними фактами, їх аналізу та класифікації, розуміння законів розвитку і функціонування залежно від сфери й мети спілкування, а отже, збільшують, поглиблюють індивідуальну мовну пам’ять, виробляють мовний автоматизм. Суспільство завжди потребуватиме соціально-значимої верифікованої та відрефлексованої грамотно і логічно поданої інформації. Саме професійні журналісти здатні зреалізувати наведені функції. На жаль, психологічна упередженість, здатність/нездатність реагувати на зміни, уміння подолати стереотипи мислення є однією з основних проблем впровадження компетентнісного підходу до навчання з боку окремих викладачів.

Важливим чинником, що впливає на становлення і розвиток професійних компетенцій журналіста та сприяє самореалізації фахівця, є креативність особистості. Завдяки технологізації сучасної журналістики, яка включає оперативність, мобільність, вміння робити одночасно кілька видів діяльності, задовольняти актуальні потреби та запити аудиторії, сформувався потреба у журналісті-універсалі. Поняття “універсальний журналіст” передбачає вміння визначати і створювати оптимальний формат для повідомлення. Зокрема, повинен вміти відбирати факти й дані, користуватися відеокамерою, диктофоном, обробляти відео, аудіо, фотоматеріали, користуватися програмами графічного дизайну, писати тексти для газет, телебачення, інтернету й радіо. Професійний журналіст сьогодні – “модератор суспільного інтересу, агрегатор потенційної уваги, провайдер потрібного контексту, диспетчер суспільної довіри” [9, с. 51]. Такі якості “універсального журналіста” забезпечують творчий стиль його мовленнєвої поведінки, продуктивність і унікальність способів і результатів діяльності, а також готовність до творчих конструктивних перетворень у різних сферах життєдіяльності. Тому творчі завдання, запропоновані студентам-журналістам, можуть опиратись на Презентацію Олега Хоменка “Конвергентна журналістика: що це таке?” [13] і бути спрямовані на вироблення навичок написання для різних типів медіа та в різних форматах. Наприклад: “Немає мужності другої, як не боятися життя (П.Тичина)” – письмо для радіо: короткі речення, пишемо не для очей, а для вуха, щоб текст описував те, чого не бачать очі; “А може, посмішка Фортуни – це іронія долі?” – для відео: пишемо так, щоб картинка розказувала історію, а текст тільки допомагав і пояснював; “Нема нічого гірше, як бути живим і вмерти за життя (П. Грабовський)” – для інтернету: новина – перевернута піраміда, історія – за правилами історії. Різною може бути й кількість знаків: газета – 400 слів, ТВ – 120, радіо – 50, інтернет: короткі абзаци, списки, гіперлінки.

Вплив на журналістику нових комунікативних практик формує нові властивості діяльності: безперервність створення контенту, оперативність та продуктивність, поліфункціональність, якісно новий рівень взаємодії з аудиторією. Вони формуються в процесі всього розвитку особистості шляхом постійного вдосконалення творчих навичок.

Об’єктивною проблемою впровадження компетентнісного підходу до навчання залишається недостатність технологічної і матеріально-технічної адаптації навчально-виховного та наукового процесу відповідно до нових вимог. Це і новітня методика викладання матеріалу дисциплін під час реалізації лекційного, лабораторного і практичного курсів, і постійне

оновлення методичної та матеріально-технічної бази, і нова парадигма оцінювання студентів, і готовність/спроможність професорсько-викладацького складу до самонавчання у спектрі розвитку нових технологій, що сукупно забезпечить студентам перспективу на ринку праці після завершення навчання.

Отже, перехід з традиційної на конвергентну журналістику висуває нові вимоги до організаційної складової функціонування редакції та журналістів, призводить до зміни принципів планування та продукування матеріалів, прискорення циклу виробництва матеріалів та їх публікації. А тому вимагає нової моделі журналістської діяльності у сучасному інформаційному просторі і, відповідно, нового підходу до професійної підготовки студентів-журналістів.

У результаті теоретичного узагальнення та обґрунтування специфіки вироблення фахових мовно-комунікативних компетенцій студентів спеціальності “Журналістика” в умовах трансформації медіасистеми та становлення конвергентних ЗМІ можна констатувати важливість оновлення педагогічних технологій, якими володіють викладачі, готовність викладача до реалізації нових завдань у професійному навчанні з використанням новітніх наукових технологій та розробок. Професійна компетенція журналіста є показником сформованості системи професійних знань, комунікативних умінь і навичок фахового подання інформації саме у такому ракурсі, що зробить її потужним двигуном соціальних, економічних та культурних змін, інтегрованою моделлю ціннісних орієнтацій, загальної гуманітарної культури.

Список використаних джерел

1. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики: підручник / Київ : Академія, 2004. 344 с.
2. Гаряча С. А. Формування в учнів ключової компетентності “Уміння вчитися” відповідно до вимог нових державних освітніх стандартів / Черкаси : ЧОПОПП, 2014. 48 с.
3. Гилфорд Д. Три сторони інтелекта // Психология мышления / под. ред. А. М. Матюшкина. Москва : Прогресс, 1965. С. 433–456.
4. Денисенко А. Н. Дослідження контенту ділової преси // Вчені записки Таврійського національного університету ім. В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Соціальні комунікації. Сімферополь, 2011. Т.24 (63). №4. Част. 1. С. 37–41.
5. Джонсон: ракетні удари по Сирії були абсолютно правильними // Європейська правда. -Журналистское образование в условиях конвергенции СМИ: монография / Л. Шестеркина [и др.]; под ред. Л.П. Шестеркиной. Челябинск : РЕКПОЛ, 2012. 114 с.
6. Кастельс М. Информационная эпоха: экономика, общество и культура / М.Кастельс; пер. с англ. под научн. ред. О.И. Шкаратана. Москва : ГУ-ВШЭ, 2000. 608с.
7. Культурологія: навчальний посібник / Є.А. Подольська, В.Д. Лихвар, К.А. Іванова. 2-ге вид., перероб. та доп. Київ : Центр навчальної літератури, 2005. 390 с. url: <http://metodkabinet.in.ua/religiya-i-kultura/kulturologiya/kultura-mislennya>.
8. Медиаконвергенция и мультимедийная журналистика / сост. С.Д. Балмаева. Екатеринбург : Гуманитарный ун-т, 2010. 146 с.
9. Моштук В. В Фахова компетентність як основа проектно-технологічної культури майбутнього вчителя трудового навчання // Молодь і ринок: щомісячний науково-педагогічний журнал. 2011. № 7 (78), липень. С. 108–112.
10. Парубець, О. Модель журналістської діяльності у сучасному інформаційному просторі // Образ. 2015. Вип. 3 (18). С. 111-118. url: [file:///C:/Users/PC-DIM/Downloads/obraz_2015_3_17%20\(2\).pdf](file:///C:/Users/PC-DIM/Downloads/obraz_2015_3_17%20(2).pdf) (подано до друку: 02.11.201.).
11. Пометун О.І. Реалізація компетентнісного підходу в навчанні історії. url: <https://www.slideshare.net/ippo-kubg/ss-52240198> (дата звернення: 31 серпня 2015р.).
12. Хоменко О. Презентація: “Конвергентна журналістика: що це таке?” url:http://redactor.in.ua/ru/actual/272.Prezentats%D1%96ya_Konvergentna_zhurnal%D1%96stika_shcho_tse_take.

13. Шевчук С.В., Клименко І.В. Українська мова за професійним спрямуванням : підручник. 2-ге вид., виправ. і доповнен. Київ: АЛерта. 2011. – 696с. url:http://futurestudents.at.ua/Dowlands/Shevchuk_S_V_Klimenko_I_V_Ukrayinska_mova_za_p.pdf.
14. Шеремета Н. П. Українська мова в засобах масової комунікації: навчально-методичний посібник. – Кам'янець-Подільський: Видавець ПП Зволейко Д.Г. 2015. 188 с.

Competent approach in education involves orientation of the educational process on formation and development of the key (living) and substantive competencies of the individual. Each competence is built primarily on knowledge and skills, but it necessarily reflects the human's personal conitive perception of them, associates with his life experiences, values, emotions, even with the peculiarities of behavioral components - that is, everything that can be mobilized for active action.

The transition from traditional to convergent journalism brings new requirements to the organizational component of the editorial staff and journalists functioning, it leads to a change in the principles of planning and production of materials, the acceleration of production cycle of materials and their publication. That is why it requires a new model of journalistic activity in the modern information space and, accordingly, a new approach to the professional training of journalism students.

Modern journalist, in addition to his creative core, needs special knowledge related to the latest advances in the field of information and communicational technologies, transformations in the modern media industry. At the same time, he must know the communicative features and norms of the literary language in their concrete historical manifestation, to have skills in regulating speech activity from normative positions in accordance with the conditions and tasks of communication, be able to propagate Ukrainian language as a state language and to find ways to counteract the distorted language / surzhik.

As a result of theoretical generalization and substantiation of specific featers of students of the specialty "Journalism" professional language and communicative competences development in conditions of media system transformation and formation of converged media, one can state the importance of updating pedagogical technologies that teachers have, the teacher's readiness to implement new tasks in professional education using the latest scientific technologies and developments. The professional competence of a journalist is an indicator of formation of professional knowledge system, communication skills and professional presentation skills in this perspective, which will make it a powerful engine for social, economic and cultural change, an integrated model of value orientations, and a common humanitarian culture.

Key words: *competence-oriented education, language and communication competences, "universal journalist", language of professional communication, convergent journalism.*